

Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan

Børnehaven Engblommevej

2021

Arbejdet med den pædagogiske læreplan

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.”

”Med evalueringskultur i dagtilbuddet forstås, at lederen har ansvar for, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan de pædagogiske læringsmiljøer understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvilke dele af vores pædagogiske læringsmiljø har vi særligt haft fokus på over de sidste 2 år?

Her kan I opliste, hvad I har haft særligt fokus på som en del af arbejdet med læreplanen, fx morgenstund, leg, social udvikling. I kan også indsætte billeder eller andet fra jeres arbejde.

Overgange:

Vi har gennem de seneste 2 år arbejdet med overgange og inddragelsen af både børneperspektiv, forældreperspektiv og organisationsperspektivet. Vi har stillet skarpt på særligt overgange, fordi vi ønskede at blive klogere på udviklingen af de små og rutinemæssige læringsøjeblikke.

Natur, Udeliv og Science:

Vi har det seneste år arbejdet med inddragelsen af Natur, udeliv og science i vores pædagogiske hverdag, således at dette læringsmiljø også var til rådighed på almindelige dage.

Sociale fællesskaber / Social udvikling:

Vi har haft særligt fokus på sociale fællesskaber og social udvikling fordi vi mener, at det er en af vores vigtigste opgaver, at sikre, at alle børn får en plads i fællesskabet.

Det æstetiske læringsmiljø:

I alle vores læringsmiljøer har vi arbejdet med at udvikle, justere og ombygge i forhold til de input, vi har fået fra børnene og med udgangspunkt i den dataindsamling, vi har gjort os.

Børneperspektivet:

Vi har i børnehaven altid arbejdet med inddragelsen af børneperspektivet i alle rutiner og læringsøjeblikke, der finder sted i en pædagogisk praksis. Det er for os vigtigt, at børnene føler sig set, hørt og forstået og at alle børn bliver medinddraget.

Hvordan har vi organiseret vores evalueringskultur?

Her kan I **kort** beskrive jeres arbejde med at etablere en systematisk evalueringskultur. I kan fx beskrive, hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter, reflekterer over og evaluerer jeres pædagogiske praksis. I kan også beskrive, om I arbejder med særlige metoder, fx *Redskab til selvevaluering*, *Tegn på læring*, *Redskab til forankringsproces* eller om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med en særlig tilgang.

Vi startede ud med, at alle medarbejdere læste og udfyldte redskab til selvevaluering på individuelt plan. Derefter fandt vi nogle fælles lighedspunkter som blev omdrejningspunktet for vores pædagogiske opmærksomhed. Dette var overgange, faglig sparring og børneperspektiv. Derefter anvendte vi skema til handling som metode, til at gå undersøgende og udviklende til værks i vores praksis. Vi afprøvede forskellige evalueringsformer i perioden men er endt på, at vi evaluerer på pædagogmøder, personalemøder og i daglig dagen, hvis læringsmiljøet kalder på det. Eksempelvis har vi 8 fredage i træk, evalueret overgange fra aktiviteter eller faste rutiner. Hver gang har vi justeret vores fokuspunkt, således at vi sikrede en løbende udvikling. Det har betydet, at vi i dag er blevet endnu skarpere på overgange, dets betydning og den ramme, som vi skal opstille.

Hvordan har vi arbejdet med vores lokale skriftlige læreplan?

Her kan I **kort** skrive, hvordan I har grebet arbejdet an, fx om I har lavet workshop, gennemført konkrete evalueringer, haft oplæg fra interne eller eksterne. I kan også indsætte billeder eller lignende.

Vi har valgt at opstille processen i steps.

Step 1: Introduktion til læreplanen gennem leder og fagligt fyrtårn.

- Fokusområde: Hvad gør vi allerede i forvejen?

Step 2: Udlevering af relevant materiale og læsning af litteratur.

- Redskab til selvevaluering blev læst og udarbejdet individuelt og opsamlet af fagligt fyrtårn.
- Diverse foldere og tekster blev udleveret, læst og diskuteret på efterfølgende møder.

Step 3: Umiddelbare input fra medarbejderne ift. arbejdet med læreplanen og dets indhold.

Step 4: "Grib læringsøjeblikket" implementeres som pædagogisk værktøj til at blive klogere på vores rutiner.

Step 5: Data indsamles og drøftes på faglige møder.

Step 6: Der afholdes deprivatiseringsmøder, hvor medarbejderne deler viden, erfaringer og værktøjer.

Step 7: Data indsamles og der følges op på "grib læringsøjeblikkene."

Step 8: Læreplanen begynder at tage skriftlig form, den udarbejdes i grupper og individuelt. Læreplanen er tilgængelig for alle under hele processen og der redigeres, sparres og diskuteres på kryds og tværs.

Step 9: "Skema til Handling" igangsættes målrettet mod overgange.

Step 10: Læreplanen færdiggøres og justeres i forhold til de nyeste input, vi har fået fra "grib læringsøjeblikket" og "skema til handling."

Step 11: Forældrebestyrelsen inddrages og gennem dialog og samarbejde finjusteres læreplanen.

Step 12: Læreplanen justeres en sidste gang, inden den offentliggøres.

Step 13: 2021: Evaluering af den pædagogiske læreplan.

Step 14: 2021: Læreplanen justeres ud fra de nyeste evalueringer, vi har gjort os gennem "skema til handling" og finjusteres, så den er up to date med Roskilde Kommunes værktøjer.

Step 15: 2021: Vi har gennem implementeringen af læreplanen arbejdet med en publicering kaldet "Samspil og relationer i det pædagogiske læringsmiljø" som vi hele tiden vender tilbage til i arbejdet med interaktion og relationer i den pædagogiske praksis. Den beskriver kort, præcist og fagligt, hvad der er på spil i professionelle relationer, hvordan de udvikles, formes og vedligeholdes. Den arbejder konkret med både en emotionel og kognitiv dimension.

Evaluering og dokumentation af elementer i det pædagogiske læringsmiljø

”Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

Som led i at kunne evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse kan der fokuseres på elementer i det pædagogiske læringsmiljø. På den ene side fx, hvordan børnesynet, børneperspektivet og arbejdet med dannelse kommer til udtryk i det daglige pædagogiske arbejde, og på den anden side eksempelvis:

- Børnegruppens trivsel og læring
- Børn i udsatte positioners trivsel og læring
- Tosprogede børns trivsel og læring
- Det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Fokus på enkelte elementer kan bidrage til at kvalificere evalueringen af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 51

Udvælg en eller flere evalueringer, som I har gennemført i de seneste to år, og saml op på erfaringerne ved at svare på nedenstående fire spørgsmål for hver evaluering. De fire spørgsmål knytter an til trinene i en evalueringsproces. Vælg gerne evalueringer, som betød, at I efterfølgende ændrede jeres pædagogiske praksis.

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte?

Her skriver I **kort**, hvilket område i jeres pædagogisk læringsmiljø I satte fokus på i evalueringen og hvorfor. Hvad var det I var nysgerrige på eller der udfordrede jer? Dette er trin 1 i evalueringscirklen.

1. Vi rettede vores opmærksomhed på overgange mellem rutiner og aktiviteter, dels fordi vi ønskede mere læring, men også fordi vi oplevede, at børnene reagerede forskelligt på samme situationer i løbet af ugen. Derfor valgte vi at se nærmere på de fysiske forhold, placering af de voksne, den pædagogiske didaktik og børneperspektivet. Vi ønskede kort sagt mere læring og nærvær, mindre støj og forstyrrelser i børnehøjde.
2. Vi rettede vores opmærksomhed på læringsmiljøernes fysiske placering samt deres æstetiske udtryk. Udgangspunktet for vores fokus var, at vi ønskede at finde ud, af hvornår et læringsmiljøes udsmykning trængte til udskiftning. Vi havde bemærket, at så snart vi ændrede det æstetiske udtryk i et givent læringsmiljø, så opsøgte børnene det ekstra meget.

Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering?

Her beskriver I **kort** den dokumentation af det pædagogiske læringsmiljø, I har indsamlet i forbindelse med evalueringen. Pædagogisk dokumentation kan bestå af en vifte af forskellige måder at beskrive børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse på, fx praksisfortællinger, fotos, observationer, videooptagelser, screeninger, relationsskemaer, børneinterviews, tegninger. Indsamling af pædagogisk dokumentation er trin 2 i evalueringscirklen. Har I under evalueringen skrevet på en planche eller lignende, kan I indsætte et billede.

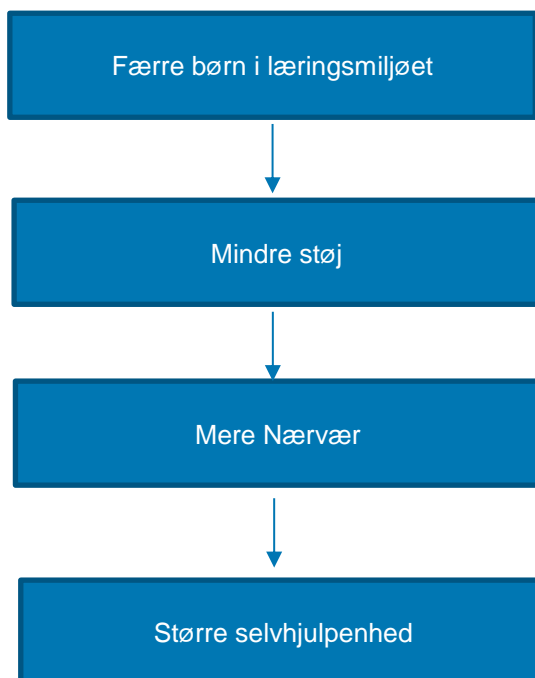
1. Vi valgte fra start at bruge "grib læringsøjeblikket", som også er en pædagogisk metode, der kan stille skarpt på netop læringsøjeblikket. I processen stod det klart, at vi havde behov for en større dataindsamling og valgte derfor at bruge systematiske observationer, hvor en personale kun havde til opgave at observere og nedskrive. Dernæst valgte vi at inddrage børnene gennem interviews og lave en måling på niveauet af selvhjulpethed fra start til slut i forløbet. Det blev i processen tydeligt, at støjniveauet var markant lavere jo færre børn der var i garderoben, hvilket vi begyndte at notere via skemaer.
2. Vi startede med at indsamle data ved hjælp af observationer, som blev nedskrevet, ligesom vi udarbejdede et læringsmiljøskema, som havde til formål at dokumentere, hvordan og hvilke børn, der brugte hvilke læringsmiljø. I start og slutningen af forløbet afholdt vi børneinterviews med fokus på børneperspektivet i læringsmiljøet og set i forhold til interaktionen mellem børn og pædagogisk personale.

Hvad lærte vi om sammenhængen mellem vores pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

Her skriver I **kort** resultaterne af jeres analyse, fx hvordan den indsamlede dokumentation gjorde jer klogere på det, I var blevet nysgerrige på? Hvad var jeres vurdering af det pædagogiske læringsmiljøes betydning for børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse? Dette er første del af trin 3 i evalueringssirklen. Har I under evalueringen skrevet resultaterne på en planche eller lignende, kan I indsætte et billede.

1. Vi bemærkede ret hurtigt en sammenhæng mellem støjniveau og indlæringssevne, set i forhold til selvhjulpethed. Det er ingen hemmelighed, at vi på forhånd godt vidste, at støj og læring hang sammen, men i denne analyse blev det meget tydeligt.

Et barn satte ord på sammenhængen mellem plads, børn og tilegnelse af nye kompetencer.

- *"Når vi ikke er så mange børn derude (garderoben), så har jeg mere tid og plads til at tage mine handsker og jakke på. Jeg kan også få hjælp af den voksne uden at vente helt vildt længe."*

Vi bemærkede, at effekten ved denne nye måde at strukturere læringsmiljøet på, højnede kvaliteten både i børne- og voksenperspektiv.

2. Vi vurderede fra start, at vi allerede havde læringsmiljøer af høj kvalitet, hvor børnene kunne arbejde med deres fantasi, kompetencer, sociale færdigheder gennem leg i et miljø med begrænsende forstyrrelser. Vi så gennem vores systematiske dataindsamling, at børnene søgte de nye og spændende læringsmiljøer fremfor de velkendte og ældre. Vi valgte gennem nye børneinterviews at inddrage børnenes syn på nye og gamle læringsmiljøer. Her er et uddrag af børnecitater:

- *Det er fordi, når der bliver lavet noget nyt så vil vi bare helt vildt gerne lege med det.*
- *Jeg har leget med det andet der mange gange, ti hundrede gange. Så jeg kan lide det nye, I har lavet.”*

De ovenstående citater sammenholdt med andre børns udsagn og vores data fra indsamlingen tegnede et billede af behov for nye æstetiske udtryk, artefakter m.m. Vi valgte derfor sammen med børnene at gennemgå vores læringsmiljøer og udvælge, om der var behov for udsmykning, nye legeredskaber osv.

Hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis gav evalueringen anledning til?

Her skriver I **kort**, hvordan I handlede på baggrund af jeres nye indsigter om jeres pædagogiske læringsmiljø. I kan bl.a. skrive, hvorvidt evalueringen gav anledning til at justere jeres pædagogiske praksis, og om den gav anledning til at afprøve konkrete tiltag og justere jeres skriftlige læreplan. I kan også samle op og se på tværs af de udvalgte områder, I har evalueret. Er justeringerne stadig en del af jeres praksis i dag? Har I brugt jeres indsigter i udvalgte evalueringer i andre sammenhænge? Dette er anden del af trin 3 i evalueringscirklen.

1. Overgange:

Vi har valgt at opliste de justeringer vi har foretaget i punktform. Det skal nævnes, at de oplistede justeringer herunder stadig er en del af vores hverdagspraksis.

- Forberedelse til skiftet: Vi har altid arbejdet ud fra en tanke om, at børnene skal forberedes på de kommende overgange i løbet af dagen. Eks: Samling, spisning m.m. Vi er dog blevet skarpere på også at anvende denne metode i aktiviteter før, under og efter som en tydelige ramme for hvad sker hvornår.
- Organiseringen af voksne og børn hvilket betyder, at vi bestræber os på eksempelvis aldrig at have flere end 6 børn garderoben ad gangen. Personalet afstemmer på dagen eller dagen før, hvem der gør hvad hvornår, for på samme måde at skabe en tydelig struktur.

2. Æstetiske Læringsmiljøer:

- Systematisk indsamling af data gennem observationer, skemaer m.m. som fortæller os, hvordan børnene anvender læringsmiljøet. Ydermere ønsker vi viden omkring, hvilke børn der anvender dem og hvor ofte. Vi udvælger 1-2 læringsmiljøer, vi har fokus på, for at kunne fokusere vores observationer.
- Børneinterviews: Vi arbejder videre med inddragelsen af børneinterviews fra eksempelvis samlinger med henblik på udsmykningen og udviklingen af miljøerne.

Inddragelse af forældrebestyrelsen

”Forældrebestyrelsen i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.

Forældrebestyrelsen for den kommunale dagpleje skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52

Hvordan har vi inddraget forældrebestyrelsen i evalueringen af den pædagogiske læreplan?

Her skriver I **kort**, hvordan I har inddraget forældrebestyrelsen og eventuelt forældrerådet, fx om I har drøftet, hvad I har sat fokus på i løbende evalueringer, resultaterne og hvilke tiltag det har givet anledning til, eller hvordan forældrebestyrelsen aktivt har været inddraget i ændringer eller justeringer af den daglige praksis.

Forældrebestyrelsen er aktivt deltagende i forhold til den pædagogiske praksis og de nye tiltag som løbende bliver implementeret i Roskilde Kommune. Eksempelvis har vi arbejdet med ens faglighed på tværs af stuerne, vi har arbejdet omkring, hvilke tilbud i nærmiljøet som børnehaven skulle deltage i, vi har drøftet overgange m.m. Det er vigtigt for Børnehaven, at forældrene gennem bestyrelsen kommer med input til forbedring, fokusområder eller andet, som kan være med til at højne kvaliteten. Eksempel på dette er, at vi kører med en model, hvor vi under den årlige forældre dialog spørger ind til, om forældrene har nogle input til nye ideer, noget de vil have mere af osv. De input, vi modtager vender vi så i personalegruppen set i forhold til den pædagogiske kvalitet og de data, vi ligeledes selv har indsamlet, for på bedst mulig måde at starte et udviklingsforløb.

Det fremadrettede arbejde

”En systematisk og udviklende evalueringskultur er central for den løbende udvikling af den pædagogiske praksis, og målet er bedre pædagogiske læringsmiljøer for børnene gennem en systematisk evalueringskultur og en meningsfuld og udviklende feedback til det pædagogiske personale.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvilke områder af vores pædagogiske læringsmiljø vil vi fremadrettet sætte mere fokus på?

Her kan I **kort** skrive, hvad I vil sætte fokus på i jeres pædagogiske læringsmiljø fremadrettet og hvorfor. I afsnit ét så I tilbage på, hvad I allerede har arbejdet med. Har I fået øje på, om der er dele af jeres pædagogiske læringsmiljø, I ikke har haft fokus på, fx rutinesituationer, børn i udsatte positioner, mv.? I kan også skrive, om der er områder, I har haft fokus på, men har behov for at genbesøge.

Vi vil forsat arbejde med følgende:

- Leg og læring hele dagen, grundlæggende for alle vores evalueringer kan vi se behovet for at udvikle vores læringsmiljøer, så der er en vekslen mellem børneinitierede og voksenstyrede lege eller aktiviteter.
- Gode overgange er for os et tegn på kvalitet, derfor vil vi forsat gå på opdagelse, forblive nysgerrige og udvikle vores pædagogiske praksis, så den forsat understøtter og medinddrager alle børn.
- Natur, Udeliv og Science vil forblive fokuspunkt, da vi kan se, der stadig er behov for udvikling og nytænkning både i det æstetiske, men også hvordan Natur, Udeliv og Science bliver en naturlig del af hverdagspraksis.
- Sociale fællesskaber skal forstås som kernen i vores arbejde. Vi gør en ære i at opretholde og udvikle de sociale fællesskaber, som findes i børnehaven, fordi vi mener, at noget af det vigtigste for børns dannelse er, at alle børn føler, de hører til et fællesskab, og at de kan bidrage med noget.

Hvordan vil vi justere organiseringen af vores evalueringskultur?

Her kan I **kort** beskrive, om I oplever, at organiseringen af jeres evalueringskultur har understøttet meningsfulde drøftelser, refleksioner, analyser og vurderinger af jeres pædagogisk praksis i hverdagen? Eller om jeres erfaringer giver anledning til at justere organiseringen af jeres evalueringskultur, fx om der er brug for at afprøve andre måder at mødes og måder at reflektere sammen, justere hyppigheden af møder eller fastholde god evalueringspraksis.

Vi oplever i hverdagen, at vores evalueringskultur og evalueringsmetode fungerer godt. Vi har dagligt faglige drøftelser og bruger data indsamling som en naturlig del af hverdagen. Et opmærksomhedspunkt er dog, at vi godt kan blive bedre til at inddrage flere perspektiver i vores evalueringer. Eksempelvis systematisk inddragelse af eksempelvis pædagogmedhjælpernes perspektiv. Vi forsøger inden møder eller evalueringer at inddrage alle i huset, men vi kan godt blive bedre.

Hvordan har eller vil vi på baggrund af denne evaluering ændre og/eller justere vores skriftlige pædagogiske læreplan?

Overgange

Vi vil præcisere arbejdet med vores overgange i hverdagen fra eksempelvis samling og til aktivitet. Vores analyse har vist os, at vi med få værktøjer kan opretholde den nærværende, genkendelige og læringsorienterede tilgang vi ønsker. Helt konkret vil vi organiseres os således, at der, så vidt det er muligt, kun opholder sig maks. 8 børn i læringsmiljøet i overgangene, således at der er tid og nærvær til at styrke børnenes selvhjulpenhed.

Æstetiske læringsmiljøer

Vi vil præcisere arbejdet med vores æstetiske læringsmiljøer, så vi, i højere grad end før, indsamler data som kan give os indikationer for, om hvorvidt børnene har behov for nye artefakter, input eller udsmykninger i de på gældende læringsmiljøer.